

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. Dany Slavíkové a Mgr. Adély Kaftanové ve věci žalobce : **Petr K.** , nar. xxx, bytem xxx, xxx, proti žalované : **Česká republika – Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 120 00 Praha 2, o 100.000,- Kč, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 29. září 2016 č.j. 14 C 54/2012 – 185,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výrocích o věci samé (ad I., II.) **m ě n í** takto:

Žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 13.125,- Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku; co do částky 86.875,- Kč se žaloba zamítá.

II. Ve výroku o nákladech řízení (ad III.) **se** rozsudek soudu I. stupně **z r u š u j e** a v tomto rozsahu **se** věc **v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Shora citovaným rozsudkem soud I. stupně konstatoval porušení práva žalobce na projednání jeho věci vedené u Úřadu práce v Děčíně pod č.j. 2637/8/DCC-1/2 v přiměřené lhůtě (výrok ad I.), zamítl žalobu s požadavkem na zaplacení nemajetkové újmy ve výši 100.000,- Kč (výrok ad II.) a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok ad III.). Vyšel ze zjištění, že žalobce dne 31.7.2008 požádal na Úřadu práce v Děčíně o příspěvek na bydlení za dobu od 1.7.2008, kterážto žádost byla zamítnuta. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které odvolací správní orgán (Krajský úřad

Ústeckého kraje) dne 3.10.2008 neshledal důvodným a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem vedenou pod sp. zn. 16 Cad 71/2008, jež byla zamítnuta. Následně žalobce podal kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Nejvyšší správní soud žalobci vyhověl a všechna předchozí žalobcem napadená rozhodnutí byla postupně zrušena. Dne 21.3.2011 vydal Úřad práce v Děčíně rozhodnutí, kterým byl příspěvek na bydlení žalobci přiznán. Nemajetková újma měla žalobci vzniknout v důsledku nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce posuzovaného řízení, přičemž žalobce argumentuje též tím, že správní orgány obou stupňů vydaly nezákonná rozhodnutí, v jejichž důsledku došlo k opožděné výplatě příspěvku na bydlení. Po právní stránce soud I. stupně uvedl, že v daném případě nebyla vydána nezákonná rozhodnutí, neboť za nezákonné rozhodnutí lze považovat pouze rozhodnutí, které bylo pro nezákonnost zrušeno, přičemž orgán státu po jeho zrušení v řízení nepokračoval. Dále se obvodní soud zabýval posouzením délky řízení. Uvedl, že orgány veřejné moci postupovaly během řízení plynule, avšak celková délka řízení byla zpříčiněna zejména tím, že řízení probíhalo na 4 stupních, a to u Úřadu práce v Děčíně, Krajského úřadu Ústeckého kraje, Krajského soudu v Ústí nad Labem a Nejvyššího správního soudu, přičemž zejména řízení před soudem trvalo nejdéle z celkové délky řízení. Bylo přitom nutné posoudit, zda rekreační objekt, ve kterém žalobce bydlí a který je formálně stavbou určenou k individuální rekreaci, je možno při prokázání určitých předpokladů považovat za nemovitost, v níž je byt, který vlastník užívá (ve smyslu § 24 odst. 2 zák. č. 117/1995 Sb.). Tento závěr učinil až Nejvyšší správní soud, který zrušil předcházející rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem. Poté orgány státní správy rozhodly o přiznání příspěvku na bydlení žalobci. Pokud by se jednalo o jednoduchou věc, jak tvrdí žalobce, jistě by nebylo nutné věc projednávat až u Nejvyššího správního soudu. Žalobci nelze nic vytknout, na délce řízení se nepodílel. Jestliže žalobce tvrdil, že dané řízení, tj. řízení o poskytnutí dávky státní sociální podpory, má pro něj dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva zvýšený význam a takovému druhu sporů by měla být obvykle věnována zvláštní péče s důrazem na to, aby byly rozhodnuty v co nejkratší době, pak je nutno konstatovat, že je tomu tak, nicméně význam řízení pro žalobce byl současně snížen tím, že se jednalo o částku 2.307,- Kč, tj. o částku, která nemohla dle ust. § 24 odst. 1 zák. č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, ohrozit život či zdraví žalobce a jeho rodiny. Soud I. stupně tak dospěl k závěru, že jde-li o posouzení nároku jako celku až do vydání konečného rozhodnutí o dávkách státní sociální podpory, pak k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené nebo v přiměřené lhůtě ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. došlo. Současně ovšem poukázal na ust. § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb., dle něhož se zadostiučinění poskytne v penězích jen tehdy, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující, přičemž se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Obvodní soud tak přihlédl ke skutečnosti, že vzhledem k tomu, že se jedná o opakující se dávku státní sociální podpory, žalobce podal celkem 11 obdobných žádostí, a to každou za jiné časové období, tedy, že probíhalo souběžně více řízení, která svým předmětem souvisela natolik, že rozhodnutí v jednom z nich je určující i pro rozhodnutí v dalších řízeních. Žalobci proto mohla vzniknout v souvislosti s řešením otázky výplaty příspěvku na bydlení v zásadě jediná újma. S přihlédnutím ke všem okolnostem přitom soud I. stupně dovodil, že je namíste konstatovat porušení práva žalobce na projednání věci týkající se přiznání příspěvku na bydlení v přiměřené lhůtě s ohledem na význam řízení pro žalobce, který se na délce řízení nepodílel, a že tato omluva, tj. konstatování jako zadostiučinění, postačí. Žalobní návrh na přiznání finančního zadostiučinění proto v celém rozsahu zamítl.

Výrok o nákladech řízení obvodní soud odůvodnil odkazem na ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. s tím, že žalovaná měla ve věci plný procesní úspěch, avšak žádné náklady jí nevznikly.

Proti rozsudku podal žalobce odvolání, ve kterém soudu I. stupně vytýkal nesprávnost učiněných právních závěrů a z toho plynoucí vadné rozhodnutí ve věci. Jestliže prvoinstanční soud dovodil, že pravomocná rozhodnutí, jež byla v posuzovaném správním řízení zrušena pro nezákonnost, nelze považovat za nezákonná, pokud orgán státu nadále po jejich zrušení v řízení pokračuje, pak žalobce s tímto názorem nesouhlasí a je přesvědčen, že v posuzovaném případě nezákonná rozhodnutí ve smyslu ust. § 31a odst. 1 zákona č. 82/98 Sb. vydána byla. Pokud soud I. stupně ve výroku ad I.) napadeného rozhodnutí konstatoval nesprávný úřední postup spočívající v porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě, přičemž zároveň je v odůvodnění rozsudku uvedeno, že zákonné lhůty k vydání rozhodnutí byly dodrženy, pak je takový výrok nutno ve své podstatě považovat za absurdní. Žalobce zopakoval svá dosavadní tvrzení o významu, jenž pro něj řízení o příspěvku na bydlení zahájené před Úřadem práce v Děčíně mělo, a poukázal na závěr obsažený ve Stanovisku Nejvyššího soudu ČR reflektující skutečnost, že Evropský soud pro lidská práva jen zcela výjimečně nepřiznává zadostiučinění v penězích, a v tomto ohledu je proto na místě přistupovat k případnému zadostiučinění ve formě konstatace porušení práva jen za zcela výjimečných okolností (např. tehdy, byl-li význam předmětu řízení pro poškozeného nepatrný). Žalobce odkázal i na závěry soudů rozhodujících jeho spory se žalovanou ohledně nevyplaceného příspěvku na bydlení za následná časová období, konstatující, že nemajetková újma vznikla v této souvislosti žalobci jen jednou, a to nepochybně v návaznosti na první rozhodnutí vydané ve vztahu k nároku na příspěvek na bydlení za období od 1.7.2008, když náhrady této nemajetkové újmy se žalobce domáhá právě v předmětném řízení. Z toho důvodu také žalobce rozšířil původně uplatněný nárok ze 40.000,- Kč na 100.000,- Kč. Žalobce navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil a žalobě v celém rozsahu vyhověl, přičemž zároveň obsáhle polemizoval s výrokem o nákladech řízení. Odkázal v této souvislosti na judikaturu Nejvyššího i Ústavního soudu, jež se ustálila v názoru, že výsledek řízení projevující se přiznáním satisfakce žalobci spočívající v konstatování porušení práva je třeba hodnotit jako plný procesní úspěch, a je proto třeba takto úspěšnému žalobci ve smyslu ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. přiznat právo na náhradu nákladů řízení. V tomto směru pak žalobce poukázal na náklady, jež mu vznikly při vymáhání jeho práva zejména v souvislosti s cestováním k procesnímu soudu a s podáním dovolání k Nejvyššímu soudu ČR.

Žalovaná navrhla potvrzení napadeného rozsudku jako správného.

Odvolací soud podle ust. § 212 a § 212a o.s.ř. přezkoumal rozsudek soudu I. stupně a došel k závěru, že odvolání je zčásti důvodné.

Žalobci nelze přisvědčit v jeho námitkách ohledně údajně nesprávného posouzení jím tvrzené nezákonnosti rozhodnutí, jež byla v průběhu inkriminovaného správního řízení vydána. Tato otázka byla vyřešena již v předchozím, následně zrušeném rozsudku MS v Praze ze dne 11.2.2004 č.j. 36 Co 117/2013, uvedený názor žalobce byl odvolacím soudem jako nesprávný odmítnut, přičemž Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 30 Cdo 2755/2014 z 26.4.2016 konstatoval, že se odvolací soud při posouzení této otázky neodchýlil od ustálené rozhodovací praxe a že tato otázka přípustnost dovolání nezakládá.

Soud I. stupně tak při svém rozhodnutí, respektuje závěry vyjádřené ve shora citovaném rozsudku NS ČR sp. zn. 30 Cdo 117/2013, správně posuzoval žalobou uplatněný nárok jako nárok na zadostiučinění nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nesprávného

úředního postupu spočívajícího v porušení práva žalobce na projednání jeho věci v přiměřené lhůtě. Odvolací soud se ovšem se zřetelem k závaznému názoru Nejvyššího soudu naznačenému v inkriminovaném zrušujícím rozhodnutí neztotožňuje se závěrem, že význam řízení o poskytnutí dávky státní sociální podpory (příspěvku na bydlení) je v daném případě snižován skutečností, že se jednalo o dávku ve výši 2.307,- Kč, jež nemohla ohrozit život či zdraví žalobce a jeho rodiny, a že tak s přihlédnutím ke všem okolnostem postačí jako zadostiučinění samotné konstatování porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě.

Podle názoru odvolacího soudu je totiž v posuzovaném případě nutné zohlednit skutečnost, na kterou žalobce nejen v odvolání, nýbrž již ve vyjádření předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí poukázal, a jež byla vyjádřena i v jiných skutkově souvisejících rozhodnutích v rámci řízení, v nichž se žalobce domáhal zadostiučinění za následující období, tj. na skutečnost, že žalobcova nejistota ohledně výsledku řízení byla sice nutně rozložena do všech 11 souběžně vedených řízení, avšak nejvíce se musela projevit právě v řízení, jež bylo předmětem tohoto řízení a jež bylo zahájeno jako první v řadě, neboť jeho výsledek pak ovlivnil všech 10 řízení zbývajících a navazujících. Jestliže pak již dříve judikaturou Nejvyššího soudu byla zodpovězena otázka, že řízení o poskytnutí různých plnění ze strany státu (sociální dávky, dávky důchodového a zdravotního pojištění, podpora v nezaměstnanosti atd.) patří mezi druhy řízení, u nichž se předpokládá zvýšený význam předmětu řízení pro poškozeného ve smyslu ust. § 31a odst. 3, písm. e) zákona č. 82/98 Sb., a jestliže řízení, o které v tomto řízení jde, bylo prvním v pořadí, tj. řízením, od něhož je třeba žalobcovu dlouhotrvající nejistotu odvíjet, došel odvolací soud k závěru, že pouhé konstatování práva na projednání věci v přiměřené lhůtě zde nepostačuje a že je třeba žalobci přiznat zadostiučinění v penězích (§ 31a odst. 2 cit. zákona). Při stanovení výše zadostiučinění pak odvolací soud zohlednil kritéria obsažená v ust. § 31a odst. 3 cit. zákona, vycházejí přitom ze zásad vyjádřených ve Stanovisku NS ČR sp. zn. Cpjn 206/2010. Se zřetelem na celkovou délku řízení shledal jako zcela přiměřenou částku 15.000,- Kč za každý rok trvání řízení s tím, že s přihlédnutím k modifikaci za prvé dva roky řízení, jež trvalo 2 roky a 9 měsíců, činí základ 26.250,- Kč ($1,75 / \text{délka řízení} \times 15.000,- \text{ Kč}$). Se zřetelem na složitost věci konstatovanou již i v ostatních s touto věcí souvisejících rozhodnutích, když posuzované řízení proběhlo celkově před 4 instancemi a bylo třeba řešit dosud nejudikovanou otázku nároku na žalobcem požadovanou sociální dávku ve vztahu k charakteru nemovitosti, již obývá, je třeba podle náhledu odvolacího soudu základ snížit o 50%, přičemž další kritéria (celková délka řízení, jednání poškozeného a význam řízení pro poškozeného) již důvod pro event. snížení či naopak navýšení takto stanoveného zadostiučinění nezakládají. Z toho důvodu odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve výrocích o věci samé podle ust. § 220 odst. 1, písm. a) o.s.ř. změnil tak, že namísto pouhého konstatování porušení práva přiznal žalobci finanční satisfakci ve výši 13.125,- Kč ($26.250,- \text{ Kč} : 2$), přičemž do zbývajících žalobcem požadovaných 86.875,- Kč žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Odvolací soud ovšem neshledal podmínky pro to, aby mohl kvalifikovaně rozhodnout o nákladech řízení. Soud I. stupně totiž z neznámých důvodů a v rozporu s dosavadní soudní praxí dovedl, že žalobce – ačkoli mu i napadeným rozhodnutím bylo přiznáno zadostiučinění ve formě konstatování porušení práva – byl z hlediska ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. v řízení zcela procesně neúspěšný, zatímco žalovaná měla plný procesní úspěch. Žalobce přiléhavě v odvolání odkázal na dlouhodobě ustálenou judikaturu Nejvyššího i Ústavního soudu, podle níž i při pouhém konstatování porušení práva je třeba mít za to, že účastník, který se tohoto zadostiučinění domohl, byl v řízení procesně úspěšný a má právo na plnou náhradu nákladů řízení. Žalobce navíc uspěl i v řízení odvolacím, když mu bylo přiznáno plnění finančního rázu (byť v nižší, než jím požadované částce). Žalobce tak má nepochybně nárok na náhradu

všech účelně vynaložených nákladů, jež mu v tomto řízení vznikly a jejichž výší se ovšem soud I. stupně v důsledku svého nesprávného právního názoru dosud nijak nezbyval. Za této situace odvolacímu soudu nezbylo, než podle § 219a odst. 1, písm. b) o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně v nákladovém výroku (ad III.) zrušit a věc podle § 221 odst. 1, písm. a) o.s.ř. v tomto rozsahu obvodnímu soudu vrátit k dalšímu řízení.

Na soudu I. stupně nyní bude, aby žalobce vyzval k podrobné specifikaci jím v tomto řízení vynaložených nákladů a aby poté s přihlédnutím k výše vyslovenému závaznému právnímu názoru o nich znovu rozhodl.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání za podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř. Takové dovolání lze podat do 2 měsíců ode dne doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR u soudu, který ve věci rozhodoval v I. stupni.

V Praze dne 23. února 2017

JUDr. Tomáš **V e j n a r** v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Billianová Vlastimila